

overordentlig saarbar. En saadan Expedition kan vel uden stor Vanskelighed udkastes paa Papiret, men kommer det til Stykket, saaledes at Omverdenen faar Bessed om, at Noget vil foregaa, saa kan man ikke uden videre lade en større Styrke kjøre paa Jernbane og rulle den ud paa Skibe; det gaar ikke saa let med 30,000 Mand. Skulle de stilles op langs et Bolværk, naar de skulle overføres, og vilde man saa maale Bolværkets Længde for at faae at vide, hvor megen Plads de tage, saa vilde det blive en Mils Bolværk. Lægges alt dette sammen, saa vil man indse, at det at skulle møde en Flaade som Modstander paalægger en Vang til at foretage store Forberedelser; men det tager Tid, og Tid tabt for Fjenden er Tid vunden for os. So flere Tropper det ved at have vor Flaade vel besat lykkes os at faae samlet paa Sjælland, desto alvorligere en Sag bliver det at gaa iland paa Sjælland, og desto mere vil Fjenden betænke sig derpaa. Vi komme altsaa ved disse Foranstaltninger ikke blot til at vinde Tid, men vinde tillige stor Sandsynlighed for ikke at blive angrebne, og det er i Grunden kun det, vi skulle kæmpe for. Men ogsaa i en anden Henseende vilde vi have en overordentlig Fordel ved at have vort Forsvar organiseret paa den her antydede Maade. Det er indlysende, at i Længden maa vi falde; vi ere de sødt jagere, vi maa bukke under, naar der er nogensomhelst Dugttighed hos den stærkere Modstander. Store Lande ere bukkede under, de smaa ere endnu mere udsatte derfor; men det, vi maa gjøre Regning paa, er den velsignede Skinsyge mellem de forskellige større Magter. Den vil forhaabentlig, naar det gjælder om Danmarks Eksistens, efter min Opfattelse føre til, at der, naar der bliver Tale om, at en Stormagt skal komme i Besiddelse af Kjøbenhavn og dermed af Sundet og altsaa i Besiddelse af Nøglen til Østersøen, vil være megen Sandsynlighed for, at der hos andre Magter vækkes en stor Lyst til at forhindre det. Fra det Dreblik, vi organisere vort Forsvar paa, at hele Landet, med Undtagelse af Kjøbenhavn, besættes af Fjenden, er der overordentlig ringe Sandsynlighed for, at vi faae Hjælp. Hjælpen kan nemlig kun ydes derved, at den, der vil støtte os, udruster en Landgangsexpedition uden tidligere at have forberedt sig derpaa — altsaa indlader sig paa en meget vidtløftig og vanskelig Ting, der hverken ad Forundersøgelsernes eller Forberedelsernes Veie er moden. Men før han udsætter sig for Faren derved, maa han rydde Farvandet for den fjendtlige Flaade, og han maa ubeløkkende gjøre det med

sine egne Skibe, da vi under den givne Forudsætning ikke kunne yde ham nogen synderlig Hjælp. Ere vi derimod organiserede paa Basis af det fremlagte Forslag, da ere vi i Besiddelse af to Støttepunkter, et i Sundet og et i Beltet; have vi en Operationsbasis begge Steder, og er Sjælland endnu ikke faldet i Fjendens Haand, saa har den Magt, som vil hjælpe os, kun at sende saamange Skibe til os, at vore Skibe i Forbindelse med dem kunne blive stærkere end Fjenden, — derved blive vi Herrer tilføs, og derigjennem kunne vi vende tilbage til at have vor gamle Flankestilling overfor Fjenden. Altsaa, de Forholdsregler, der høre til et Forsvar, bygget paa de Grundsætninger, der ere fremsatte i Lovforslaget, vilde staa os al mulig Sandsynlighed for Hjælp, idet de gjøre det ikke blot muligt, men let for Venner at optræde som vore Venner. En Opgivelse af Flaaden vil derimod være Opgivelse af Gvnen hos vore Venner til at hjælpe os. Naar jeg nu altsaa herigjennem har udtalt, at jeg slutter mig fuldt ud til den meget ærede Ministers Anskuelse om Forsvarssagen, bliver jo det næste Punkt at gennemgaa de forskellige Enkeltheder. Den ærede første Laler har gjort det saa omhyggeligt, har saaledes paaovist de historiske Momenter derved, at jeg ikke skal trætte ærede Medlemmer med en Øjentagelse, men kun antyde, at der med Hensyn til et af Punkterne, nemlig det befæstede Punkt ove i Sjælland, hos mig er en Frygt for, at man har lidt for meget set bort fra, at Fjenden efter al Sandsynlighed vil være Herre paa Søen i videre Omfang, end man har troet. Vi kunne holde Beltet og Sundet, naar vi have tilstrækkelig mange og dygtige Skibe dertil; men overfor en overlegen Sømagt at holde Farvandet op ad Kolbing og Aarhus til betragter jeg som en Opgave, der ikke kan løses, uden at Flaaden bliver langt, langt stærkere, end man tænker sig. Naar Fjenden er Herre i Farvandet, vil han altsaa ved at tage Position ved den smalle Landtange, der forbinder Helgenæs med Fastlandet, kunne forhindre vore Tropper fra at trække sig tilbage til Halvøen. Jeg har ikke haat Tid til nærmere at overveie dette Spørgsmaal; men det Indtryk, det har gjort paa mig, er det samme, som kom frem i Kommissionen af 1872, hvor Forslaget om et befæstet Punkt ved Helgenæs ikke blev fastholdt netop af lignende Hensyn. Hvad endelig angaar de Forslag, som ere fremkomne med Hensyn til Flaadens Udviikling, vil mit Standpunkt overfor dem være givet, idet der for to Aar siden blev ombelt til Rigsdagen en Kom-